

ДІЯЛЬНІСТЬ РОДУ ГЕРБУРТІВ У КОНТЕКСТІ УХВАЛ БЕРЕТЕЙСЬКОЇ УНІЇ НА ТЕРЕНАХ ГАЛИЧИНИ XVI–XVII СТОЛІТТЯ

УДК 94(477.83/86)“15/16”:929.52

Олександр Кучик, кандидат історичних наук, доцент
Олег Цебенко, аспірант Львівського національного університету імені Івана Франка

ДІЯЛЬНІСТЬ РОДУ ГЕРБУРТІВ У КОНТЕКСТІ УХВАЛ БЕРЕТЕЙСЬКОЇ УНІЇ НА ТЕРЕНАХ ГАЛИЧИНИ XVI–XVII СТОЛІТТЯ

У статті розглянуто процес поділу церков на католицьку і православну, які ще до кінця IV ст. зберігали єдність. Вже в V–VI ст. відбувся поділ християнства на візантійсько-східний і латинсько-західний напрями.

Проаналізовано передумови укладення Берестейської унії та обставини, в яких вона втілювалася в життя. Основною проблемою укладення унії стали застереження щодо методів втілення цієї благородної мети. Оригінальним виглядає виступ на захист українського населення польського шляхтича Яна Щасного Гербурта, який досить об'єктивно вказав на головну причину несприйняття унії.

Ключові слова: єдність та розкол в християнстві, Флорентійський собор, Берестейська унія, Ян Щасний Гербурт.

Літ. 13.

Александр Кучик, кандидат исторических наук, доцент
Олег Цебенко, аспирант Львовского национального университета имени Ивана Франко

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ РОДА ГЕРБУРТОВ В СООТВЕТСТВИИ РЕШЕНИЙ БЕРЕТЕЙСКОЙ УНИИ НА ЗЕМЛЯХ ГАЛИЧИНЫ XVI–XVII ВЕКА

В статье рассмотрен процесс распада церквей на католическую и православную, которые еще до конца IV века сохраняли единство. Уже в V–VI веке состоялся раздел христианства на византийско-восточное и латинско-западное направление.

Проанализировано предисловия подписания Берестейской унии и обстоятельства, при которых она воплощалась в жизнь. Основной проблемой подписания унии стали предостережения к методам воплощения этой благородной цели. Оригинальным является выступ на защиту украинского населения польского шляхтича Яна Щасного Гербурта, который достаточно объективно указал на главную причину невосприимчивости унии.

Ключевые слова: единство и розкол в християнстві, Флорентійський собор, Берестейська унія, Ян Щасний Гербурт.

Alexander Kuchyk, Ph.D. (History), Docent
Oleh Tsebenko, Postgraduate
Lviv National University by I. Franko

HERBURT'S GENUINE ACTIVITY IN THE PROCESS OF UNION OF BREST CONFIRMATION IN GALICIA IN XVI–XVII CENTURIES

In the article is considered the process of church division on Catholic and Orthodox, which till the end of IV century saved the union. In V–VI centuries took a place of Christianity division on Byzantium-east and Latin-western directions.

Pre-conditions of Union of Brest signing and circumstances in which they come to reality is analyzed. The major problem of unity conclusion became warnings in relative to the methods of embodiment of this noble aim. The original looks have the performance of polish gentry Jan Szczesny Herburt on defence of the Ukrainian population, in which he objectively specified the main reason of unperception of Union.

Keywords: unity and dissidence in Christianity, Florentine cathedral, Union of Brest, Jan Szczesny Herburt.

Актуальність даної теми полягає в тому, що Берестейська унія, маючи по суті благородну мету об'єднання церков східного і західного обряду під верховенством Папи Римського, стала чинником наростання протестних настроїв в українському суспільстві, яке гуртувалося не тільки навколо питання соціальної справедливості та соціально-економічних прав, а змогло в наступні періоди використовувати релігійну риторичку, пов'язану з Берестейською унією, для підживлення

антипольських протестних настроїв. І мало кому відомо, що польський шляхтич, католик за віросповіданням, Ян Щасний Гербурт виступив на захист українського населення Речі Посполитої.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання про церковну унію кінця XVI ст. має широку літературу в історіографії як української, так і в польській та російській, і історія самої унії та її відгуки в тодішньому українському житті розроблена дуже докладно. Однак не можна сказати, щоб історична наука щодо питання про

церковну унію на Україні й Білорусі дійшла до якихось однакових поглядів і висновків. Рідко хто з дослідників, які працювали над історією унії на Україні, міг зайняти строго об'єктивне становище, незалежно від конфесійних і національно-конфесійних поглядів [1, 181]. В процесі досліджень даної проблематики встановлено, що вітчизняні дослідники не приділяли належної уваги діяльності Яна Щасного Гербурта, спрямованої на захист українського населення Речі Посполитої після ухвалення Берестейської унії. Серед польських дослідників життєвого шляху Гербурта лише історик і письменник В. Лозинський в своїй праці приділив увагу досліджуваному нами питанню. Але оцінка діяльності Яна Щасного по даному питанню однабічна, спрямована на його дискредитацію стосовно негативної оцінки методів впровадження ухвал Берестейської унії. Тому метою наших досліджень є довести до читача діяльність Я.Щ. Гербурта, направлену проти насильного впровадження унії на теренах Галичини на початку XVII ст. Я.Щ. Гербурт, будучи польським шляхтичем католицького віросповідання, відкрито виступив проти суспільної думки, чим накликав на себе утиски з боку короля і державних установ.

До кінця IV ст. християнство зберігало єдність, розвиваючись в умовах політичної, економічної, суспільної і культурної цілісності Римської імперії.

Формально датою поділу церков вважається 1054 р., проте цей процес почався значно раніше: відмінність між західним і східним християнством була помітна вже у III – V ст. Православ'я не мало єдиного церковного центру, оскільки від початку свого формування церковна влада у Візантії зосереджувалася в руках чотирьох патріархів: Константинопольського, Александрійського, Антіохійського та Єрусалимського. При цьому Константинопольський патріарх, хоча й іменувався вселенським, був лише першим серед рівних.

Після Халкидонського собору 451 р. Константинопольський патріархат посів перше місце серед інших східних патріархатів, статус патріарха Константинополя був вищим від статусу патріархів Александрії, Антіохії і Єрусалиму [2, 46 – 47].

В майбутньому суперечності між Римською церквою та Константинопольським патріархатом стали поглиблюватися. Константинопольські церковні діячі стали домагатися щонайменше рівності у справах з римськими папами попри те, що канони вказували Константинопольському патріархові місце після Папи.

Після проголошення 1054 р. взаємної анафами Константинопольським патріархом Михайлом I

Керуарієм і папським легатом Гумбертом Сільва-Кандідським стався остаточний розрив єдності західної і східної церков. Надалі за східною церквою, яка зберегла канонічну єдність з Папою Римським, закріпилася назва католицька церква, а за східною – православна церква. Взаємне відчуження східної і західної церков не перешкоджало обміну офіційними делегаціями між Римом і окремими митрополіями Константинопольського патріархату, зокрема з Київським, хоча великий князь Київський Ярослав Мудрий не надав дозволу посланцеві Папи Бенедикта VIII створити на Русі організаційну структуру католицької церкви. Лише на початку XII ст. у Києві була заснована католицька місія. Розбудова церков латинського обряду на руських землях розпочалася у першій половині XIII ст. Були призначені архієпископи для Києва (1320), Перемишля (до 1353), Володимира (1358), Львова (1359), Холма (1359), Кам'янця (після 1379). У 1367 р. виникла перша на Русі латинська Галицька митрополія (1412 р. перенесена до Львова) [3, 147].

Близько 1405 р. у Києві побудований католицький кафедральний собор польським королем і великим князем литовським Владиславом II Ягайлом [3, 141 – 146]. Таким чином, можна припустити, що, незважаючи на формальний та фактичний розкол у Церкві, відносини між представниками східної та західної гілки християнства не переривалися. З огляду на це можна ствердити й тезу про те, що від часу розколу (1054 р.) ідея возз'єднання церков розглядалася як католицькою, так і православною церквами. Реальні для цього обставини склалися на початку XV ст., коли Папа Євгеній IV наполегливо прагнув поширити свою владу на Візантію і ті слов'янські країни, населення яких дотримувалось православ'я. З другого боку, Візантійський імператор Іоанн VIII Палеолог намагався отримати від Папи військову допомогу у боротьбі з Туреччиною [1, 182 – 183]. В таких умовах відбувся Флорентійський собор (1430 – 1442), на якому 1439 р. була підписана Флорентійська унія. Це була перша реальна спроба об'єднати католицьку і православну церкви під зверхністю Папи Римського. Серед православних єпископів, що були присутні на соборі й підписали акт з'єднання церков, був Київський митрополит Ісидор.

Слід відмітити, що Флорентійська унія 1439 р. виявилася нетривкою. 1472 р. візантійські єпископи відмовилися від своїх підписів під нею. Попри це рішення Флорентійського собору заклали підвалини унійного руху і слугували взірцем для

укладення в майбутньому локальний уній, на основі яких створювалися нові східці католицької церкви (Берестейська церковна унія 1596 р.) [4, 3520]. Як вже говорилося вище, високий інтегруючий потенціал релігії по суті ідентифікує світоглядні установки тієї чи іншої соціальної групи. В цьому контексті цікаво паралельно розглянути думки і погляди на цю проблему представника католицького табору, шляхтича і магната, людини з високим інтелектом Яна Щасного Гербурта. Враховуючи факт, що його погляди різко відрізнялися від поглядів більшості представників католицького світу середньовічної Речі Посполитої, їх можна трактувати проявами релігійного інакодумства стосовно католицької групи населення польського суспільства.

Підсумки і ефективність Флорентійського Собору негативно оцінює Ян Щасний Гербурт: “Але хочете нахилити до нашої загальної римської віри й привести до єдності згідно з ухвалами Флорентійського Собору. Але чи досягли згоди на Флорентійському Соборі? Досягли. Чому ж колотнеча, коли дійшли згоди? І коли списували згоду того Собору, то в ній було закладено: стільки то війська земного й морського мали дати грекам. А яке відношення має до віри військо? Того війська так і не дали, отож і згоди не було – греки були завойовані” [5, 92 – 96].

Як відомо, 1596 р. була укладена Берестейська церковна унія – церковна історична подія, внаслідок якої більшість ієрархів Київської митрополії перейшли з-під юрисдикційного підпорядкування Константинопольського патріархату під верховенством римського престолу, зберігаючи візантійсько-слов'янську обрядовість, власні ієрархічно-адміністративні структури, канонічний правопорядок та духовно-культурну спадщину. Тому в подальших дослідженнях важливим видається розв'язання питання, щодо характеру та природи рішень Берестейської церковної унії 1596 р. як прояву релігійного сепаратизму чи процесу консолідації на теренах українських земель?

Головною причиною, що привела до унії, було глибокий занепад православного церковного життя на українсько-білоруських землях у складі католицької Речі Посполитої. Католицька церква спрямувала удосконалені методи богословської полеміки на викриття вад руського православ'я, пропонуючи як порятunek перехід під юрисдикцію папи. Це відображено у творах таких католицьких полемістів, таких як С. Гозій, Б. Гербест, А. Поссевіно та особливо у трактаті “Про єдність Церкви Божої під одним пастирем, та про грецьке від тої єдності відступлення” (1577) єзуїта

П. Скарги [6, 137]. Опинившись перед викликом християнського заходу, деякі церковні діячі поступово стали вбачати там готові моделі й засоби для проведення реформ у Київській митрополії. Ініціативу на Русі за культурно-духовне відродження виявили насамперед миряни, нечисленні, але доволі заможні, та тоді ще впливові православні магнати, як Г. Ходкевич або В.-К. Острозький і міщани, об'єднані у братства [6, 144].

Константинопольський патріарх Єремія II (1588 – 1589), перебуваючи на Україні, започаткував низку радикальних реформ у Київській митрополії, спрямованих на подолання негараздів та відновлення канонічного правопорядку і авторитету церковної влади. Невдовзі після від'їзду патріарха Єремії II з України у липні 1590 р. владика Київської церкви зібралися на перший після довгої перерви собор у Бресті. З цієї першою соборною зустріччю пов'язана й перша конкретна ініціатива єпископів щодо унії з Римом. Владика К. Терлецький з Луцька, Л. Пельчицький з Пінська, Д. Збируйський з Холма та Г. Балабан зі Львова підписали 3 липня 1590 р. декларацію, в якій висловили готовність визнати зверхність Риму, наполягаючи на збереженні традиційних обрядів і устрою своєї церкви та домагаючись від польського короля Сигізмунда III Вази гарантій юридичної рівності з католицькою церквою. Протягом наступних років виробили остаточні “Артикули, які відносяться до з'єднання з Римською церквою” (10.06.1595 р.), узгоджуючи їх з латинськими ієрархами і представниками цивільної влади Речі Посполитої та заручившись підтримкою Київського митрополита Михайла Рогози й інших єпископів [7, 232]. Особливу роль у формуванні позиції єпископату відігравали патріарший екзарх К. Терлецький та І. Потій, який на прохання князя В.-К. Острозького прийняв від короля призначення на Володимирське єпископство, щоби втілити в життя наміри князя щодо унії з Римом, про які він ще у 1580-х рр. заявляв представникам Папи і які виклав у вигляді конкретних пропозицій у листі до Іпатія від 15.06.1593 р. [7, 232].

Князь В.-К. Острозький заявляв у листі до Папи: “нічого не бажаю гарячіше як єдності віри і згоди всіх християн” [6, 144]. Князь вважав, що Київська митрополія повинна домовлятися зі східними патріархами, Московським патріархатом і Молдавською православною церквою про спільну участь у порозуміннях з Римською церквою. Єпископи тримали свої приготування у таємниці й практично виключили з переговорів широкі кола мирян, що й стало однією з головних причин

зростання спротиву планам ієрархії. Це, однак, не перешкодило усім єпископам на соборі 21 червня 1595 р. прийняти остаточне рішення про унію та делегувати двох своїх представників – Іпатія та Кирила, для її укладання в Римі. 23 грудня 1595 р. папа Климент VIII прийняв руських владик з їх духовенством і вірними в лоно католицької церкви. Після повернення Іпатія і Кирила у Бересті у кафедральній церкві св. Миколая 15 – 19 жовтня 1596 р. під керівництвом київського митрополита Михайла Рогози й за участю більшості єпископів, представників папи і короля відбувся черговий собор, на якому було затверджено унійний акт двох руських представників у Римі [7, 232].

Водночас опозиція під проводом князя В.-К. Острозького провела у тому ж місті свій собор, на якому відкинула проголошену унію [8, 94 – 96].

Таким чином на соборі у Бересті 1596 р. була проголошена унія, за якою частина ієрархів Київської митрополії перейшла під верховенство Римського папи.

Польський король та урядовці у своїх розпорядженнях визнавали унійських владик єдиними легальними представниками східної церкви. Шляхта в цей період вела з королем боротьбу за демократичні перетворення і для української опозиції ситуація була сприятлива. Православна частина населення на сеймиках і шляхетських з'їздах в Любліні та Сандомирі виставляла свої вимоги, а сейм, своєю чергою, наполягав, щоби король не порушував релігійної толерантності. Але православні у своїх домаганнях не досягли нічого суттєвого. Сигізмунд III Ваза в подальшому підтримував унійну ієрархію, а союз з шляхетською опозицією виявився нетривким [6, 145]. “На сеймиках православних потішають надіями, на сеймах висміюють, на сеймиках обіцяють, на сеймах фукають, на сеймиках зовуть братами, на сеймах еретиками” – писав Ян Щасний Гербурт [5, 92 – 96].

Але підтримка польського уряду одночасно шкодила ідеї унії. В низах, що бачили, якими шляхами проводиться об'єднання церков, як вживають насильство урядові кола, як переслідують тих, що протиставляються наступові – зростала ненависть до унії та католицтва і бажання за всяку ціну зберегти давню віру [3, 147]. Ян Щасний Гербурт виступає проти методів, якими впроваджується унія на українських землях: “Але рану в серці Вітчизни нашої завдає той, хто ламає право і розриває згоду між народами, з яких складено Річ Посполиту Польську, – він Вітчизну в серце забуває. Таке й

оце, колотнеча, яку почали з народом руським, братами й кривими нашими, вона, ніби, рана в серці, котра, хоч би й найменша була, приносить смерть” [9, 109 – 110].

Ян Щасний заявляє, що жодне насильство не може досягнути того, щоб Русі не було в Русі: “Бо коли хочуть, щоб Русі не було в Русі, то це річ неподобна, і це все одно, якщо порівняти, якби їм захотілося, аби море було поблизу Самбора, а Борислав неподалік Гданська” [10, 59]. Ян Щасний Гербурт закликає польські кола впроваджувати унію релігійним шляхом без застосування сили: “Коли духовних речей шукають, чому ж не духовними способами? Але гайдуками церкви брати, позовами на трибунал тягти, попів хапати, ченців виганяти – те все не узгоджується з волею і наукою збавителя нашого” [8, 250 – 253].

Ян Щасний Гербурт вважає, що кожен чесний шляхтич повинен сказати: “Просимо вас, будьте в нашій папській вірі, бо вона, безсумнівно, одна є добра і певна і має безпомилні докази. Але коли гвалтом хочуть до неї приневолити, здоров'я своє при вас і перед вами покладемо” [11, 92 – 96]. Подаючи в цьому питанні ніби приклад, здійснив в місті Мостиська добродійну акцію. Згідно Львівського літопису, “побудовано церкву в Мостиськах в 1611 р, якої там ніколи не було, бо не можна було” [10, 4]. Ця інформація сповіщає про заснування греко-католицької парафії і парафіяльної церкви в Мостиськах. Найважливішим був привілей Гербурта з 1604 р. наступного змісту: “Ян Щасний Гербурт Добромільський з Фельштина, вишенський, мостиський староста. Повідомляємо, що йдучи за прикладом моїх предків, не бачимо нічого так більш необхідного Речі Посполитій, нашій батьківщині, як внутрішній спокій, а саме, між нашим, тобто між польським і руським народом, з яким біля 400 років мій дім завжди у великій згоді жив. Через це суспільне добро, святість, приклади моїх предків маючи перед очима, з бажанням на це дозволяю, щоби люди грецької віри в місті Мостиськах церкву собі збудували, для чого я їм дворик в місті, що лежить при валу, даю і з права свого, яке нам з цілим староством на цей дворик надано, уступаю. Так також і дружина моя, що має спільне право зі мною” Датовано в Мостиськах 12 січня 1604 р. [12, 693]. Якоюсь мірою з такими поглядами пов'язана і його участь у “бунті Зебжидовського” – бунті шляхти проти ультракатолицького короля Сигізмунда III. Релігійної і політичної толеранції в Речі Посполитій ставало щораз менше. Ян Щасний Гербурт різко виступає проти такої політики короля, порівнюючи її з толерантною

політикою короля Сигізмунда I Старого: “Чи є хоч такий безсоромник і безбожник, який би посмів показати, що наші часи варто називати ліпшими від часів короля Сигізмунда I? Хто смів би твердити, що сенат гідніший тепер, ніж був за короля Сигізмунда I? Хто смів би твердити, що стан шляхетський так пильнує права і свободи, як пильнував за того ж короля Сигізмунда? А той святий король Сигізмунд перші руські церкви так само будував і багатив, як і католицькі костели. Чому ж, Бога ради, Сигізмунд III не чинить того, що чинив Сигізмунд I? Чому не наслідую в усьому справ і вчинків його, аби в усьому його панування могло вподібнитися пануванню Сигізмунда I. Чому й сенат не хоче стати на тому, щоб цей шляхетський народ був утриманий в мирі? З того міг би бути і в наш час у такій повазі, як сенат Сигізмунда I? Чому ж і стан шляхетський не може постояти за права свої і свободи так, як стояли предки наші за Сигізмунда I?” [5, 92 – 96].

Ян Щасний задає собі питання “який, отож, пожиток має його милість король з такого великого клопоту, якого зажив з руського народом?” І сам дає відповідь на питання: “Всі вони на кожну потребу короля і польського народу готові були й життя своє віддати. А зараз, коли почали чинити кривду народу руському, вони в нас головні неприятели” [5, 92 – 96].

Після поразки бунту Зебжидовського Ян Щасний Гербурт активно зайнявся видавничою діяльністю, виступав проти національно-релігійного пригнічення українців. Публікація Гербуртом джерел, які суперечили поглядам більшості шляхтичів на історію, викликали в них обурення. Додатковим мотивом для репресій були виступи Гербурта проти церковної унії. Це було виявом нової ситуації в Речі Посполитій, де релігійної і політичної толерантності ставало щораз менше.

Опоненти Гербурта не могли зрозуміти, як шляхтич римо-католицької віри став на захист русинів та їх традицій. Папа Павло V докоряв за це Гербуртові. Але він відповів, що приймає унію, не протестує проти неї, але тілом і душею противиться її насильницькому провадженню. Він заявив: “Русини є моїм народом, Русь моя рідна Батьківщина. Унію необхідно проводити спокійними і лагідними кроками”. Він радив проводити унію церковними засобами без участі держави [13, 225].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що як показують документи та історичні дані, питання укладення церковної унії само по собі виявилось не новим. По суті головною метою виступило об’єднання церков. Але в процесі практичного

втілення умов Берестейської унії, які зводилися фактично до питань церковного життя, українське суспільство розкололося навпіл: з одного боку – православні магнати, більшість духовенства та народні маси, в той час як з іншого – колишні ієрархи, підтримувані королем і купою прибічників. Внаслідок цього виникла ситуація, коли існувала церковна ієрархія без віруючих і віруючі без своїх ієрархів. Те, що почалося, як спроба об’єднати християнські церкви, закінчилося їх подальшим роздрібненням. Результатом стала поява замість двох трьох церков: католицької (римської), православної (руської) і греко-католицької (унійної). Як показує матеріал, основною проблемою укладення унії стали не стільки протести населення, спрямовані проти засад об’єднання навколо догматики та обрядів, скільки застереження щодо методів втілення цієї благородної ідеї загалом. Доволі оригінальним виглядає виступ на захист українців польського шляхтича Яна Щасного Гербурта, який, видається, досить об’єктивно вказав на головну причину несприйняття унії та ідентифікації її з королівською владою, що, поза сумнівом, стало чинником наростання протестних настроїв в українському суспільстві, яке гуртувалося не тільки навколо питання соціальної справедливості та соціально-економічних прав, а змгло в наступні періоди використовувати релігійну риторику, пов’язану з Берестейською унією, для підживлення антипольських протестних настроїв.

Враховуючи наведені матеріали, ми дозволимо висловити думку, що навколо історичної події возз’єднання церков східного і західного обряду в одну Вселенську церкву необхідно було згуртувати населення і духовенство всіх українських, а не в основному її галицьких земель. Про це також твердили князь В.-К. Острозький і польський політик і меценат Ян Щасний Гербурт.

1. Дорошенко Д. *Нарис України* / Д. Дорошенко. – Львів: Світ, 1981. – 576 с.

2. *Енциклопедія історії України*. – К.: Наук. думка, 2008. – Том 5. – 568 с.

3. *Енциклопедія історії України*. – К.: Наук. думка, 2007. – Том 4. – 528 с.

4. Кубійович В. *Енциклопедія українознавства* / В. Кубійович. – Київ, 2000. – Том IX. – 400 с.

5. *Z dziejow Ukrainy. Esięga pamiatkowa. Zdanie o narodzie ruskim* / Переклад В. Шевчука. – Kijow 1916. – 292 с.

6. Крип’якевич І. П. *Історія України* / І. П. Крип’якевич. – Львів: Світ, 1990. – 520 с.

7. *Енциклопедія історії України*. – К.: Наук. думка, 2005. – Том 1. – 688 с.

8. Субтельний О. *Історія України* / О. Субтельний. – Київ: Либідь, 1991 – 312 с.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

9. Kraushar J. Jan. *Szczesny Herburt z Fulsztyna, pierwszy wydawca dzielopisarzy sredniowiecznych* / J. Kraushar // *Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego*. – Wyd. 1–2, z. 9, 2. 9. – Warszawa 1916–409 s.

10. Петрушевич А.С. *Вопросы и ответы. Библиогр. истор. письма / А.С. Петрушевич*. – Львов, 1893. – 625 с.

11. Грушевський М. *Люстрована історія України* / М. Грушевський. – К.: Райдуга, 1992. – 525 с.

12. *Słownik Biograficzny Królestwa polskiego i innych krajów słowiańskich*. – Warszawa, 1885. – T. VI. – 1200 s.

13. *Національний музей в Кракові. Бібліотека Чарторійських. Рукопис 1577*. – 2570 s.

Стаття надійшла до редакції 02.07.2014

УДК 811.111:378.6:378.3

Катерина Галацин, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування
Національного технічного університету України “Київський політехнічний університет”

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розкривається сутність інтерактивного навчання та його роль у вивченні іноземної мови; аналізуються підходи до вивчення іноземної мови у вищому технічному навчальному закладі та деякі із інноваційних методів, які використовуються у процесі викладання англійської мови.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, інноваційні методи, викладання іноземної мови, комунікативна компетентність, вищий технічний навчальний заклад.

Лит. 8.

Екатерина Галацин, кандидат педагогических наук,
старший преподаватель кафедры английского языка технического направления
Национального технического университета Украины “Киевский политехнический университет”

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ВЫСШИХ ТЕХНИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье раскрывается сущность интерактивного обучения и его роль в изучении иностранного языка; анализируются подходы к изучению иностранного языка в высшем техническом учебном заведении и некоторые из инновационных методов, которые используются в процессе преподавания английского языка.

Ключевые слова: интерактивные методы обучения, инновационные методы преподавания иностранного языка, коммуникативная компетентность, высшее техническое учебное заведение.

Catherine Halatsyn, Ph.D. (Pedagogy)
Senior Lecturer of English of Technical Direction Department
National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic University”

INNOVATIVE METHODS IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE IN HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article reveals the essence of interactive learning and its role in foreign language learning; examines approaches to the study of a foreign language in higher technical educational institution and some of the innovative methods used in teaching English.

Keywords: interactive teaching methods, innovative methods of teaching a foreign language, communicative competence, higher technical educational institution.

Постановка проблеми. Сучасні глобалізаційні тенденції, інтеграція культур, процеси інтенсифікації обміну інформацією на всіх рівнях суспільної взаємодії зумовлюють зростання ролі комунікації в сучасному українському суспільстві, а тому детермінується необхідність формування комунікативної культури особистості майбутнього фахівця.

Аналіз діяльності вищої школи переконливо свідчить про те, що на сьогодні уповільненим є впровадження комунікативного підходу в практику навчально-виховного процесу вищих технічних навчальних закладів. Як наслідок, майбутні інженери переважно не здатні самостійно створювати і продуктивно розв'язувати комунікативні ситуації, що передбачають активну соціальну взаємодію, не володіють уміннями й